

חוקת (416)

הקשר בין עמל התורה למצות פרה אדומה, וכי לא מסתבר היה יותר לדרוש דרשה זו בפרשה: "ושננתם לבניך"? אבל לפי דברי הט"ז מובן היטב, שהיות ונאמרה פרשה זו כדי להכניס לקבלת התורה ולהורות להם שהתורה למעלה משכלנו והבנתנו, לכן נרמז להם בפרשה זו גופא דא"א להשיג את עמקות התורה רק בהרבה עמל ויגיעה תמידיים כי היא למעלה משכל אנוש.

וַיֵּן אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ מִיָּם רַבִּים (כ. יא)
האותיות האמצעיות שבאותיות "סלע", היינו: סמך, למד, עין, הם "מים", לפיכך אמר הכתוב: "ונתן מימיו" (כ.ח), שיתן מימיו שלו הנמצאים בתוכו. על כן הכה משה רבינו את הסלע פעמיים, כדי להכות את האותיות הראשונות ס'ל'ע ואת האחרונות ד'ד'ן של סמך, למד, עין, כי אז ייראנה ממילא האותיות האמצעיות "מים" **וַיֵּצְאוּ מִיָּם**.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יֵצֵן לֹא הָאֱמָנָתָם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקֶּהֱלִי הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם (כ.יב)

שאל מרן הרי"ל דיסקין זצ"ל, מהי המידה כנגד מידה, המתבטאת בעונש הזה של "לא תביאו וכו'"? והשיב שהלא אמרו חז"ל (סוטה יד), על רצונו של משה רבינו להכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך? אלא שכל חפצו להכנס לארץ ישראל, היה כדי לקיים את מצוותיה של ארץ ישראל. היינו, שמשה רבינו חפץ היה להוסיף קדושה, על ידי ריבוי המצוות, שאין לקיים אלא בארץ ישראל. וזהו שנאמר להם, כי "לא האמנתם בי להקדישני", היינו להוסיף קידוש שם שמים, שהרי אילו דיברתם אל הסלע, הייתם מוסיפים על ידי כך קדושת השם, לכן, גם מכם ימנע חפץ זה, להוסיף קדושה על קדושתכם, כפי שחפצתם, על ידי תוספת הקדושה בקיום המצוות התלויות בארץ. והיא היא המדה כנגד מדה.

ספר ברכת מרדכי

וַיִּכְפּוּ אֶת אַהֲרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם פֶּלֶא בֵּית יִשְׂרָאֵל (כ.כט)
ברש"י האנשים והנשים, לפי שהיה אהרן רודף שלום וכו'. קשה, הרי בעת מיתת הכהן גדול יוצאים הרוצחים מערי מקלט, א"כ היו אנשים ששמחו בעת פטירתו של אהרן, כי על ידי זה חזרו לבתיהם! אלא אומר ה"משך חכמה" מכאן ראה, שבכל ימי אהרן הכהן לא היה שום מכה נפש בשגגה, כמו שאמרו בגמרא (מכות יא): שהכהן גדול צריך להתפלל שלא יארע מקרה רציחה בימיו, ואהרן באמת התפלל ותפילתו התקבלה, ולא היה אף

זאת חקת התורה.... וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ פָּרָה אֲדָמָה (יט.ב)
המדרש, ממשיך פסוק זה אומר: זה שאמר הכתוב: "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד.מד) וצריך להבין היטב כוונתו! והנה מובא **במדרש** (שהש"ר א.ד) שבמעמד הר סיני "כל דיבור שיצא מפי הקב"ה נעקר יצר הרע ממקומו, וכשאמרו [ישראל] "דבר אתה [משה רבינו] עמנו ונשמעה" (שמות כ. טז), נברא יצר הרע. ואם כן, אם כל עשרת הדברות היו נאמרות מפי הקב"ה, לא היו ישראל חוטאים בחטא העגל, הואיל ויצר הרע היה נעקר מהם לגמרי. וידוע שפרה היא המכפרת על חטא העגל כמו שאומר **רש"י**: **תבא האם**. ועתה יבואר המדרש היטב: "זאת חקת התורה", כלומר הסיבה שישראל מחוייבים להביא פרה, היא כדי לכפר על חטא העגל. אך חטא העגל עצמו מנין בה? "אשר שם משה לפני בני ישראל", דהיינו, בגלל שמשה אמר את שאר הדברות בהר סיני לפני בני ישראל, לכן נברא מחדש יצר הרע ורק משום כך חטאו בני ישראל בעגל!

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "מדרש

יהונתן"

בדיקת פרה אדומה ב"ח' טרפות"

.... הוציא אתה אל מחוץ למחנה.... (יט.ג)

בתרגום יונתן העיר "ויבדקינה ב"ח טרפין". ותמוה שהרי דוקא מכאן למדו במסכת חולין (דף יא.) שמכיון שאי אפשר היה לבדוק הבהמה, שכן היה שורפה שלימה בלא ניתוח מוכח שסומכים על רוב בהמות כשרות, אלא שכל מ' שנה שהיו במדבר האיר להם עמוד הענן בכל המקומות, עד שאמרו חז"ל: **היה מסתכל בטפיח ורואה בו ויודע מה בתוכו, בחבית ויודע מה בתוכה** (תוס' שבת כב., בשם ברייתא דמלאכת המשכן). אם כן בפרה אדומה הראשונה שהביאו, יכלו לבדוק הבהמה על ידי עמוד הענן. אמנם בגמרא למדו מפרה אדומה של הדורות הבאים, שאז לא יכלו לבדוקה שכן היה שורפה שלימה, ועל כרחך שסומכים על הרוב.

ספר "משולחן גבוה" בשם רבי חיים בולין הר צבי

מדוע נשתנה חובת עמל התורה בתוך מצות פרה אדומה זאת התורה אדם פי ימות באהל (יט.יד)

כתב הט"ז (ארו"ח סי' מז סק"א): וז"ל: אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, דהיינו שעוסק בפלפול ומו"מ של תורה כמ"ש על "בחוקותי תלכו" ע"מ שתהיו עמלים בתורה, משא"כ באותם שלומדים מתוך עונג ואינם יגעים בה, אין התורה מתקיימת אצלם. לפי זה ביאר הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל מדוע דרשה זו נלמדת דווקא בפרשתינו, שלכאורה, יש לתמוה מה

רוצח בערי מקלט, לכן בכו כל בית ישראל, כי לא היה אף אחד שהמתין לפטירתו.
ספר "שיח הפרשה"

אחר מות אהרן הלכו ישראל דרך מקום ישוב וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל (כא.)

וישמע הכנעני, שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד (רש"י). כיצד שמע הכנעני שמת אהרן ושנסתלקו העננים? ענני הכבוד אומר המהר"ל דיסקין זצ"ל 'סללו' עבור בני ישראל את הדרך במדבר, הם סילקו את הנחשים ואת העקרבים, והפכו את ההרים למישור, כדי שלא יאלצו ישראל לטפס על הרים עם ילדים רכים ועם מקנה. לאחר שמת אהרן, נתקלו ישראל, פתאום בנחשים ועקרבים, גם הרים גבוהים, שקשה עד מאוד לטפס ולהעפיל עליהם, הופיעו מולם. החליטו אפוא ישראל ללכת דרך האתרים, דרך מקומות ישוב. כאשר ראו הכנענים, שישאל בוחרים ללכת דוקא דרך המישור המיושב, שלא כבעבר הבינו שהעננים נסתלקו, והסיקו מכך שאהרן מת, ולכן החליטו שזהו הזמן המתאים להלחם בישראל. **ספר "ומתוק האור"**

וַיִּדְבֹּר הָעָם וכו'.... וַנִּפְשְׁנוּ קֶצֶה בְּלָחֶם הַקָּלָל. וַיִּשְׁלַח ה' בָּעָם אֶת הַנִּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים וַיִּנְשָׁכוּ אֶת הָעָם (כא. ה.)
צריך להתבונן איזה מידה כנגד מידה יש בעונש זה? ביאר בעל ספר: "נזיר שמשון" כתוב במדרש (מובא ברש"י) שבני ישראל התרעמו על המן שהיה נבלע באיברים, כי אפשר לאדם להתקיים בצורה שכזו להכניס בלא להוציא? אמנם באמת מצינו בריה אחת שחיה באופן זה שמכניסה אוכל בלא להוציא רעי והיא, היתוש, כפי שאמרו חז"ל (גיטין נו:): דיתוש היא בריה קלה דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה, ולפי זה קשה מה היתה תמיהת בני ישראל? אלא בני התעלמו מבריה זו כאילו שאינו בעולם. מה עשה הקב"ה גרם להם שעל אפם וחמתם יצטרכו לחפש אחרי היתוש, והכה אותם בנחשים, וכידוע היתוש היא תרופה לנשיכת הנחש, כפי שאמרו בגמרא (שבת עז:): כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר לבטלה, ברא יתוש לנחש, פירש רש"י מי שנשכו נחש כותש יתוש ומניח עליו ומתרפא.

ספר "אוצרות התורה"

עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמַּשְׁלִים בָּאוּ חֲשָׁבוֹן תִּבְּנָה וְתִפְּנוּ עִיר סִיחוֹן (כא. כז.)

חז"ל (ב"ב עח:), מפרשים את המילים "באו חשבון", בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. כתב החפץ חיים: האדם צריך לצייר בשכלו, אילו היה כל העולם כולו מהארץ עד השמים מלא גרגיר חול דקים, ובכל שנה היה נחסר גרגיר אחד, הרי הדבר יקח שנים רבות עד אין סוף עד שיכלו כל הגרגירים, אמנם כל הזמן הארוך הזה, איננו אפילו כטיפה מן הים מול העולם הנצחי. מעתה יתבונן האדם איזה ערך יש לחיי העולם הזה, אדם חי שבעים

או שמונים שנה, ואילו חיי העולם הבא לעד ולעולמי עולמים, על זה כתב רבינו יונה בספרו "שערי תשובה": אוי לי שהחלפתי עולם עומד בעולם חולף. רבי יהודה הלוי הפליא לשורר: אדם דואג על איבוד דמיו ואינו דואג על איבוד ימיו. ימיו אינם חוזרים ודמיו אינם עוזרים. **ספר "להתענג בתענוגים"**

הלכה: ברכת הציפורן והקינמון

על הציפורן נחלקו הפוסקים האם מברכים הנותן ריח טוב בפירות, דשם פרי עליו היות ונותנים אותו בתשביל ובמאפה, או מכיון שאינו נאכל בפני עצמו או בתערובת אלא רק בתור תבלין אין שם פרי עליו, וברכתו בורא עצי בשמים, ומחמת הספק דעת רוב הפוסקים לברך בורא מיני בשמים וכן יש לנהוג, אולם הנהוג לברך בורא עצי בשמים רשאי להמשיך במנהגו, וה"ה בכל זה לקינמון. **ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א**

פתגם: לוח השנה דומה לבצל: ככל שמקלפים יותר בוכים יותר.
ספר "שמחלה"

חקירה: בונה: עשיית אוהל קבוע, או קיבוץ החלקים ודיבוקם שיעשו כגוף אחד (אכן האזל שבת י"ז: אב המלאכה, כאשר שניהם ביחד, התולדה כאשר אחד מהם)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: השוכר את הפועלים

עשיר חכם שכר פועלים לבנות לו בית, והוא עצמו ישב עמהם לזרזם שיעשו את מלאכתם נאמנה, אך הללו התרשלו במלאכתם ועשו הכל בריפיון ידים ובעצלתיים, עד כי חלה בעל הבית מרוב עגמת נפש ורגזה. נאנח ואמר: עתה נתבררו לי היטב דברי חז"ל: הרוצה לאבד מעותיו ישכור פועלים ואל ישב עמהם, שאם לא ישב עמהם יאבד רק את מעותיו, אבל אם ישב עמהם יאבד גם את כוחו ובריאותו. **ספר "חד וחלק" ח' ג**

שבת שלום

וצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמנונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. **יוזוג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמית מרדכי בן ג'ייל לאוני. **לעילוי נשמת:** שמעון וינסנט בן יוסף, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מנחם, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרווקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr